

Voorspraak

Beste vrienden,

Als liefhebbers van het Hasselts erfgoed dat voor een belangrijk deel in het Stadsmus bewaard en getoond wordt proberen we ons steentje bij te dragen om er optimaal mee om te gaan en het fysisch of digitaal te ontsluiten. We zijn er ons van bewust dat in dit project vele verschillende visies en belangen een rol spelen en dat niet in het minst ook het financiële plaatje een belangrijke en in zekere zin een bepalende factor is voor de realisatie en implementatie.

Met het aantreden van een nieuw stadsbestuur, een nieuwe Schepen van Cultuur en een nieuwe Erfgoedcoördinator hopen we dan ook om in de volgende jaren de broodnodige stappen te zetten om met ons lokaal erfgoed uit te pakken en het de aandacht te geven die het verdient.

Hierbij mogen we ook niet vergeten dat de fusie met Kortesseem en eventueel andere toekomstige fusies in deze 'erfgoedaanpak' een plaats moeten krijgen. De beschikbare ruimte is nu al te klein voor de Hasseltse component en een eventuele integratie van erfgoed uit de deelgemeenten zou ten koste gaan van andere collectiestukken. Het bestuur kijkt met deze uitdagingen voor ogen samen met de erfgoedraad uit naar de eerste contacten met de nieuwe schepen en de coördinator om samen met hen een structureel en toekomstgericht erfgoedbeleid uit te tekenen en het ook daadwerkelijk gespreid over een langere periode in de praktijk te brengen.

We houden jullie op de hoogte van dit belangrijk toekomst project in onze volgende uitgave, veel leesplezier.

Karin De Greeve, voorzitter

Collectiebeheer

Eind augustus nam Veronique

Van Nierop na meer dan 10 jaar dienst als collectiebeheerder van het Stadsmus afscheid om nieuwe professionele horizons op te zoeken. Voor deze cruciale functie in de museumwerking werd enkele maanden later Stephanie Heremans aangeworven om de vacature in te vullen. Het bestuur zal regelmatig met haar contact hebben in het kader van onze werking in verband met collectieopbouw. Het is ons inziens even belangrijk dat onze leden haar kennen al was het maar om te weten bij wie je terecht kan voor informatie over onze collectie of om iets te signaleren dat het museum zou kunnen aanbelangen. We stellen haar hierbij dan ook graag even voor.

Stephanie is afkomstig van Leuven waar zij in 2017 haar master diploma Kunstwetenschappen behaalde.

Zij maakte voorheen al deel uit van het 'Team Publiek' als verantwoordelijke communicatie voor het Modemuseum. Door een herschikking van de functie-inhoud binnen het team koos zij er voor om te werken met objecten en collecties en de rol van collectiebeheerder op te nemen. Stephanie zal deze vacature voorlopig slechts deeltijds invullen in combinatie met een opdracht voor PXL.

Het bestuur wenst haar dan ook veel plezier en succes in haar nieuwe functie.

Collectieraad

Het is ook goed om te weten dat ons bestuur haar expertise inzake Hasselts erfgoed op regelmatige basis ter beschikking stelt van het museum en dat we onze zeg hebben in de beslissingen voor het aanvaarden van schenkingen en aankopen van collectiestukken. Dit gebeurt in de collectieraad die gemiddeld 3 keer per jaar samenkomt. (foto: collectieraad 13 november)

Een Hasselts zilverstukje van graaf Arnold V van Loon.

Enkele maanden geleden verwierf het Stadsmus op een veiling in Brussel drie middeleeuwse munten van Loon en Luik, geslagen te Hasselt en Kuringen. Eén daarvan is dit mooie zilverstukje, een “halve groot met ridder”, geslagen te Hasselt na juni 1312 tijdens de regering van graaf Arnold V (1279-1323).

Op de voorzijde is een ridder te paard afgebeeld met een lans en banier én het wapenschild van Loon, met als omschrift “ARNOL:C-OMES:LO-SESIE” (Arnold graaf van Loon).

Op de keerzijde staat een gevoet kruis met het buitenomschrift “+MONETA:NOVA:ASSELETENESIS” (nieuwe munt van Hasselt) en het binnenomschrift “+SIGNUM CRUCIS” (het teken van het kruis).

Het betreft een zeer fraaie munt, behalve dat een stukje uit de rand ontbreekt, die tevens zeer zeldzaam is, met een gewicht van 1,98 g, overeenkomend met een halve groot.

De groot (“gros” in het Frans, “grosso” in het Italiaans, “great” in het Engels, “groschen” in het Duits) is een zwaardere zilverstuk dan de denarius of penning die voordien in omloop was. De groot had een waarde van twaalf denarii. Deze munt werd in 1266 uitgegeven door de Franse koning Lodewijk IX de Heilige om de opkomende handel in de steden te bevorderen. Vanaf 1300 werd dit munttype ingevoerd in de Nederlanden. In Vlaanderen noemde men het een “leeuwengroot”.

In het graafschap Loon gebeurde dit vanaf de regering van Arnold V met groten van het Franse model met een gestileerde afbeelding van het kasteel van Tours (“Tournooise groot”). Er waren ook halve groten van het adelaarstype, in navolging van het graafschap Vlaanderen, en halve groten van het ruitertype, in navolging van het graafschap Henegouwen, zoals deze door het Stadsmus verworven munt. De Parijse numismaat Pierre Crinon heeft er in 2005 een uitvoerige studie aan gewijd onder de titel “Le Baudelin à la lance” in het Belgisch Tijdschrift voor Numismatiek en Zegelkunde.

Arnold V is van 1279 tot 1323 graaf van Loon geweest en van 1299 tot 1313 graaf van Chiny (gelegen in het zuiden van de huidige provincie Luxemburg en een deel van het *Département de la Meuse*). Zijn leger speelde een belangrijke rol in de overwinning in de slag bij Woeringen in 1288 aan de zijde van hertog Jan I van Brabant. Ze vochten tegen de aartsbisschop van Keulen en de hertog van Gelre. Door die overwinning kwamen het hertogdom Limburg en de Overmaas in het bezit van Brabant. Arnold V was ook een bondgenoot van de Vlaamse graaf Gwijde van Dampierre, maar zijn troepen kwamen te laat aan bij de Guldensporenslag te Kortrijk in 1302. De reden hiervoor blijft onduidelijk. Door de Vrede van Fexhe in 1316 werd hij voogd van de stad Luik.

Het Stadsmus bezit een kleine collectie munten van Hasselt, Kuringen en het Land van Loon tijdens de Loonse en Luikse tijd, waarvan enkele munten tentoongesteld zijn. Het is de bedoeling deze verworven munt in een latere opstelling in te voegen. Voor het Stadsmus zijn deze munten belangrijk omdat we weinig museumstukken hebben uit de Loonse periode.

Ivan Wolfs

Tentoonstellingscatalogus “Hasseltse munten”, De Vrienden van het Stadsmuseum 1980: munt nr. 4.

I. Wolfs, Beknopte Geschiedenis van de Hasseltse Muntslag, Museum Stellingwerff-Waerdenhof Hasselt 1992.

J. Baerten, De Munten van de graven van Loon, Sint-Truiden 1981: munt nr. 39.

J. Baerten, Het graafschap Loon, Maaslandse monografieën, Assen 1969.

F. Decat, Heren van de Euregio. Hoe Loon en zijn graven het middeleeuwse Maas-Rijn-gebied mee vorm gaven: 1150-1300, Limburg-Het Oude Land van Loon 95, 2016.

Foto's: Elsen & ses Fils s.a., Brussel, 2024.

Bestuurslid en expert munten, Ivan Wolfs bijt met deze interessante bijdrage de spits af van wat hopelijk een regelmatig terugkerend item in deze Nieuwsbrief zal worden. Heb je een interessant verhaal of kan je een bijzonder collectiestuk bespreken neem dan contact op met het secretariaat voor meer informatie over de manier waarop je een bijdrage kan aanleveren.

Ledenactiviteiten

Zaterdagmiddag 15 juni verzamelden 15 leden aan de kerk van Kortesseem voor een kennismaking met deze gemeente die weldra met Hasselt zal fusioneren. Onder leiding van de zeer enthousiaste gids Marleen Oris (foto links) vatten de deelnemers een 3 uur durende tocht aan in het centrum van Kortesseem.

Na afloop was iedereen het er over eens dat deze succesvolle kennismaking met een deel van het erfgoedpatrimonium van onze toekomstige deelgemeente een echte ontdekking is die zeker nog een vervolg zal krijgen in de toekomst. Het bestuur besloot ook om de

leden van het lokaal erfgoedveld uit te nodigen voor tegenbezoek om kennis te maken met het Hasselts erfgoed.

Tijdens de rondleiding liep de groep toevallig burgemeester Tom Thijsen tegen het lijf die van de gelegenheid gebruik maakte om ons van harte welkom te heten

Een goede week later, op 28 juni, was het weer verzamelen geblazen in het Stadsmus voor de opening van de tijdelijk tentoonstelling, "De Maagd, de Reus en de Rotten. In tegenstelling tot vorige openingen werd het openingsritueel vernieuwd o.a. met een aperitief dat dankzij het goede weer vooraf in de tuin aangeboden werd.

De traditionele openingspeeches werden vervangen door een panel interview onder leiding van Wivina De Bus

Op 23 september werd de langverwachte tentoonstelling rond de 'Researchgroep' officieel geopend. De opkomst voor deze vernissage was erg groot zodat het tuincafé en de achterliggende zaal amper voldoende ruimte boden om iedereen een plaatsje te geven. Burgemeester Steven

Voor deze tentoonstelling en meer bepaald het researchwerk voor de catalogus mag ook onze vzw een dikke pluim op de hoed steken. Een belangrijk deel van de kosten werd immers door de vzw gefinancierd als geschenk aan de stad ter gelegenheid van de 40e verjaardag van 'de Vrienden van het Stadsmuseum Hasselt'.

In de volgende edities zullen we trouwens aandacht besteden aan collectiestukken waarvan de aankoop door de vzw werd gefinancierd.

Vandeput loofde in zijn dankwoord de organisatoren voor hun inzet om dit uniek kunstenaarscollectief terug de aandacht te geven die het meer dan verdiend heeft.

Na de openingstoespraken mocht de burgemeester uit handen van Edith Doove, auteur en curator enkele exemplaren van de tentoonstellingscatalogus in ontvangst nemen.

Ledenactiviteiten

Op 9 november konden de leden deelnemen aan een rondleiding op de tentoonstelling 'De Research Group' door curator Edith Doove. Hier pasten we weer een nieuwe formule toe waarbij Edith in een zowat een uur durende inleiding het hele verhaal van dit kunstenaarscollectief, inclusief haar persoonlijke betrokkenheid via haar vader uitvoerig uit de doeken deed. Zij lichtte de specifieke werkwijze en gedachtegang van dit kunstenaarscollectief toe, beïnvloed door de typisch kunstvormen en -stromingen van de sixties en de seventies. De aanwezigen konden daarna met deze extra informatie in het achterhoofd, de tentoonstelling individueel te bezoeken. De atypische opbouw van de tentoonstelling zonder de individuele kunstenaars of de chronologie als leidraad, nodigt de bezoeker uit om uit de getoonde werken zelf een selectie te maken en die daarna in detail te gaan bekijken en in zich op te nemen.

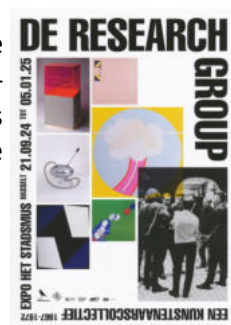

Welkom !

De ontbinding van vzw Verzamelaars Unie Hasselts Keramiek werd eind oktober afgerond waardoor de laatste leden van deze vereniging nu ook lid worden van onze vzw. We heten Michel Broux, Rita Briers, Guido Duts, Ronny Favoreel en Roald Vliegen dan ook van harte welkom .

Nog tot 5 januari 2025 kan je de lopende tentoonstelling over "De Research Group, een kunstenaarscollectief 1967-1972" in het museum bezoeken. Bezoek je de tentoonstelling individueel of wil je thuis alles nog eens nalezen dan kunnen we zeker de rijk geïllustreerde catalogus aanbevelen.

Museum agenda

KEIK - Tuincafé elke 2e zaterdag van de maand van 14:30 tot 17:00

Voor 2025 werden volgende data vastgelegd: 8 februari, 12 april, 7 juni, 13 september en 8 november

HESSELS OëR telkens op laatste zondag van de maand om 15 uur in het Tuincafé

Voor 2025 werden volgende data vastgelegd: 27 april (Erfgoeddag), 29 juni, 28 september en 30 november

De onderwerpen voor beide activiteiten zijn nog niet bekend en zullen later via de gebruikelijke kanalen medegedeeld worden.

MUSCADET: Telkens op zondag om 11 uur in het Tuincafé (in regel 14 keer per jaar, van april tot oktober en wekelijks in de zomervakantie).

TENTOONSTELLINGEN: Een aantal tentoonstellingsprojecten liggen op dit ogenblik nog ter studie, meer informatie volgt van zodra één of meerdere projecten geconcretiseerd worden.

In 2025 behouden we de geleide bezoeken elke eerste zaterdag van de maand om 14 u. Door de renovatie van de toren met o.a. een nieuwe trap naar de gaanderij en nieuwe infopanelen oogt het museum weer wat frisser. Er is echter nog ruimte voor verbeteringen aan de panelen met meer afbeeldingen en teksten die beter op elkaar aansluiten.

Een onafhankelijk expert onderzocht de staat van onze beiaard en gaf een aantal aanbevelingen. Hiervoor is een kostenraming opgemaakt. Na evaluatie zal bekeken worden welke

zaken effectief uitvoerbaar zijn. Door de succesvolle avondopeningen tijdens de Virga Jessefeesten, denken we eraan om die te herhalen, telkens na de beiaardconcerten in de zomer van 2025.

BEIAARDWEETJES: De eerste vermelding van de Hasseltse beiaard is ouder dan die van de Antwerpse beiaard begin zestiende eeuw. Dat is op zich wel opmerkelijk, want Antwerpen was veel groter en belangrijker dan Hasselt. In het midden van de achttiende eeuw hebben we een nieuwe beiaard gekregen nadat een brand de oude beiaard had vernield. Het belangrijkste deel van de nieuwe klokken werd gegoten door Andres Jozef Van den Gheyn. Hasselt was zijn eerste beiaard en zijn klokken werden gezien als de best klinkende klokken die tot dan toe gemaakt waren, echte wereldtop. Later heeft hij de beiaarden van andere (grote) steden gemaakt of vervangen waaronder die van Leuven met als allerlaatste, de beiaard in Veerle (Zeeland).

Geert Kookken

COLOFON

de 'Nieuwsbrief' en 'Keramieknieuws' zijn een gezamenlijke uitgave van vzw Vrienden van het Stadsmuseum Hasselt. Redactie: bestuursorgaan vzw VSH, lay-out, teksten en beeldmateriaal: P. Thijs (tenzij anders aangeduid) eindredactie: dagelijks bestuur vzw VSH.